

CONTAS ECONÓMICAS ANUAIS. Base 2010.

METODOLOXÍA

1. Obxectivos e utilidades

Contas Económicas Anuais é unha operación estatística cuxa meta de información está recollida no Plan Galego de Estatística, en concreto na sección 3.9. *Sistema de Contas*. O obxectivo xeral é consolidar o coñecemento da economía galega, describir a súa evolución, as súas compoñentes e a relación con outras economías.

O Programa estatístico anual da Comunidade autónoma concreta o obxectivo das Contas Económicas Anuais indicando como tal analizar e avaliar a estrutura e evolución da economía de Galicia no seu conxunto e as súas compoñentes de oferta, demanda e rendas.

En particular, o obxectivo das contas económicas é ofrecer unha representación cuantificada da realidade económica galega, que sexa completa, sistemática, sinxela e detallada. Permite estudar a economía, a súa evolución, as súas compoñentes e a relación con outras economías do seu entorno.

Dado que a realidade económica que se pretende describir é cambiante, a súa cuantificación require adaptar os correspondentes instrumentos estatísticos, tanto as estatísticas básicas como as estatísticas de síntese que se obteñen a partir das primeiras, entre as que se atopan as contas económicas. As adaptacións periódicas das contas económicas coñécense co nome de cambios de base contable e con elas preténdese mellorar a calidade das estimacións obtidas.

No ano 2013 aprobouse o Sistema Europeo de Contas, SEC-2010, o que supuxo que as metodoloxías nas estimacións das contas económicas sufriran cambios para adaptarse ás novas definicións e conceptos. Ao igual que no caso do predecesor SEC-95, a actual metodoloxía foi aprobada por regulamento do Parlamento Europeo e o Consello da UE, a proposta da Comisión Europea. Na motivación do dito regulamento hai algúns aspectos especialmente salientables para unha economía rexional, reflectidos no texto introdutorio ao mesmo, e en particular:

- Sinálase que os cidadáns necesitan unhas contas económicas como ferramenta básica para analizar a situación económica dun Estado membro ou rexión
- Incide na conveniencia de pór en valor a importancia das contas rexionais dos Estados membros para as políticas de cohesión rexional, económica e social da Unión, así como para a análise das interdependencias económicas

Unha das características das contas económicas que as fan especialmente útiles é a comparabilidade dos resultados obtidos en distintos anos dunha serie homoxénea. Cando se dispón de nova información de carácter estrutural que pode ser relevante incluír na serie (por exemplo un censo, unha nova enquisa de carácter estrutural, etc.), pode ser recomendable esperar a un cambio de base para introducir esta información, xa que a súa inclusión podería distorsionar os resultados estimados e facelos non comparables cos anteriores. É recomendable iniciar un cambio de base contable coa elaboración dun marco input-output que proporcione máis consistencia ás estimacións anuais. Unha vez que se realiza a estimación dun novo ano base, debe procederse á estimación dos anos anteriores coa mesma base contable.

A presente metodoloxía recolle estes aspectos. Considérase o cambio do SEC como a principal razón para realizar o cambio contable. É preciso adaptar as nosas estimacións ao novo estándar metodolóxico tanto por mellorar os datos económicos que elabora o IGE como por manter a comparabilidade con outros espazos económicos. Así, as macromagnitudes estimadas en base 2010 son comparables tanto coas estimadas polo resto de rexións españolas cuns sistema de contas propio, como coas estimadas polo Instituto Nacional de Estatística para España, ou a nivel internacional as estimadas polos diversos Estados membros da UE ou outros países que sigan os estándares internacionais sobre contas económicas¹.

O IGE considerou que este cambio de base era unha oportunidade para introducir melloras nas estimacións económicas da nosa Comunidade. Estas melloras veñen por dúas vías: unha actualización das fontes de información que fornecen o sistema e unha mellora dos procedementos estatísticos empregados. Polo tanto, a base 2010 non é só unha adaptación das estimacións ao novo SEC-2010, senón unha revisión do sistema co obxectivo de ofrecer unha fotografía da economía galega co mellor nivel de precisión dada a información estatística dispoñible.

Ás dificultades habituais que un cambio de base presenta, nesta ocasión temos que engadir a obriga, establecida pola Unión Europea, de medir a actividade ilegal. Esta obriga procede do resultado dos controis periódicos que a Comisión Europea realiza sobre a comparabilidade e exhaustividade dos datos que os países membros entregan a Eurostat.

¹ A estrutura do SEC-2010 é coherente coas directrices internacionais sobre contabilidade nacional establecidas no Sistema de Contas Nacionais de 2008 (SCN-2008). Véxase *SEC-2010, 1.05*

2. Ámbito de investigación

Ámbito xeográfico

O ámbito xeográfico é Galicia. A economía rexional está formada por todas as unidades institucionais que teñen un centro de interese no territorio económico de Galicia.

O territorio económico está constituído esencialmente polo territorio xeográfico, aínda que non coincide exactamente con este.

Un centro de interese económico indica que desde o territorio económico existe un lugar desde o que se realizan operacións económicas (SEC-2010 2.04 e seguintes).

Ámbito temporal

O período de referencia da información de base e dos resultados é o ano natural.

3. Definicións e aspectos metodolóxicos

3.1. Definicións

As contas económicas de Galicia elabóranse seguindo os principios metodolóxicos do Sistema Europeo de Contas SEC-2010, Regulamento do Consello da Unión Europea que establece a obrigatoriedade dos Estados membros de seguir os seus conceptos, métodos e criterios coa finalidade de describir unha economía no seu conxunto, as súas compoñentes e as súas relacións con outras economías. Para un estudo detallado dos mesmos é recomendable consultar o manual SEC-2010, non obstante, a continuación defínense os principais conceptos incluídos na presente publicación:

Produción²: é unha actividade realizada baixo o control e a responsabilidade dunha unidade institucional que utiliza man de obra, capital e bens e servizos para producir outros bens e servizos.

A produción inclúe, independentemente de que sexan actividades ilegais ou ocultas, os seguintes casos:

- A produción de todos os bens e servizos individuais ou colectivos subministrados a unidades distintas dos seus produtores
- A produción por conta propia daqueles bens que son consumidos polos propios produtores dos bens ou que incrementan os seus activos (por exemplo, a construción de vivendas por conta propia)

² Ver SEC-2010, 3.07 e seguintes

- A produción por conta propia de servizos de aluguer das vivendas ocupadas polos seus propietarios
- Os servizos domésticos e persoais producidos polo persoal doméstico remunerado
- As actividades de voluntariado (non remuneradas) que producen bens.

Consumos intermedios³: representan o valor dos bens e servizos consumidos como insumos nun proceso de produción. Non se inclúen os activos fixos, cuxo consumo debe rexistrarse como consumo de capital fixo.

Valor engadido bruto (VEB): é a diferenza entre a produción e os consumos intermedios. A suma dos valores engadidos brutos, máis os impostos netos de subvencións sobre os produtos, dan como resultado o Produto Interior Bruto polo lado da oferta.

Remuneración de asalariados⁴: comprende toda a remuneración en efectivo e en especie a pagar polos empregadores aos seus asalariados como contrapartida do traballo realizado por estes durante o período contable. A remuneración de asalariados desagregase en:

- Soldos e salarios, xa sexan en efectivo ou especie
- Cotizacións sociais a cargo dos empregadores

Impostos sobre a produción e as importacións⁵: son pagamentos obrigatorios sen contrapartida, recadados polas administracións públicas, que gravan a produción e as importacións de bens e servizos, a utilización de man de obra, a propiedade ou o uso da terra, edificios e outros activos utilizados na produción. Divídense en:

- Impostos sobre os produtos: impostos que hai que pagar por cada unidade producida ou distribuída dun determinado ben ou servizo. Pode consistir nunha cantidade específica por unidade de ben ou servizo, ou pode calcularse como un porcentaxe específico do prezo ou valor do ben. O Imposto sobre o valor engadido (IVE) ou os impostos especiais son os exemplos máis sobranceiros deste epígrafe.
- Outros impostos sobre a produción: impostos que soportan as empresas como resultado da súa participación na produción, independentemente da cantidade ou do valor dos bens e servizos producidos ou vendidos.

Subvencións: son pagamentos correntes sen contrapartida que as administracións públicas ou as institucións da Unión Europea efectúan aos produtores residentes coa finalidade de influír nos seus niveis de produción, nos seus prezos, ou na remuneración dos factores de produción. Divídense en:

³ Ver SEC-2010, 3.88 e seguintes

⁴ Ver SEC-2010, 4.02 e seguintes

⁵ Ver SEC-2010, 4.41 e seguintes.

- Subvencións aos produtos: subvencións que hai que pagar por unidade dun ben ou servizo producido ou importado.

- Outras subvencións á produción: comprenden as subvencións, distintas das anteriores, que poden recibir as unidades de produción residentes como consecuencia da súa participación na produción.

Excedente de explotación bruto (EEB)/ renda mixta: corresponde á renda que obteñen as unidades da utilización dos seus propios activos de produción. É o saldo da conta de explotación. No caso das empresas non constituídas en sociedades correspondentes ao sector fogares fálase de renda mixta.

Servizos de intermediación financeira medidos indirectamente (SIFMI)⁶: son os servizos prestados polos intermediarios financeiros que non cobran de maneira explícita aos seus clientes, senón que o cobro do servizo está incluído nos intereses que obteñen e que pagan, de xeito que os tipos de interese que pagan aos seus acredores son máis baixos dos que cobran aos prestatarios.

Gasto en consumo final⁷: consiste no gasto realizado polas unidades institucionais residentes en bens e servizos que se utilizan para satisfacer directamente as necesidades *individuais*, ou as necesidades *colectivas* dos membros da comunidade. Este gasto pode realizarse no territorio económico ou no resto do mundo.

Consumo final efectivo: comprende os bens e servizos adquiridos por unidades institucionais residentes para a satisfacción directa das necesidades humanas, xa sexan estas individuais ou colectivas. Os bens e servizos para consumo individual son adquiridos por un fogar e utilizados para satisfacer as necesidades e carencias dos membros do mesmo. Os servizos para consumo colectivo préstanse de forma simultánea a tódolos membros da comunidade ou dunha parte específica desta.

Todo o gasto en consumo final dos fogares é individual. Todos os bens e servizos subministrados polas Institucións sen fin de lucro ao servizo dos fogares (ISFLSF) considéranse individuais.

Formación bruta de capital⁸: comprende as adquisicións menos as cesións de activos fixos realizadas polos produtores residentes (formación bruta de capital fixo) e o valor das entradas en existencias, menos o valor das saídas e o valor de calquera perda corrente dos bens mantidos en existencias (variación de existencias).

Exportacións e importacións: as exportacións consisten en operacións mediante as que os residentes subministran bens e servizos aos non residentes, mentres que nas importacións son os non residentes os que subministran bens e servizos aos residentes.

⁶ O novo SEC inclúe un capítulo dedicado ao SIFMI no que se detalla a súa definición e o seu cálculo. Ver capítulo 14 do SEC-2010

⁷ Ver SEC-2010, 3.94 e seguintes

⁸ Ver SEC-2010, 3.122 e seguintes

Produto interior bruto (PIB): é o resultado da actividade produtiva das unidades de produción residentes.

Nas contas económicas anuais estímase o PIB por tres vías: oferta, demanda e rendas.

- Suma do valor engadido bruto (VEB) das ramas de actividade, máis os impostos netos de subvencións sobre os produtos (oferta).
- Suma da demanda final de bens e servizos das unidades institucionais residentes máis o saldo exterior de bens e servizos (demanda).
- Suma da remuneración de asalariados, impostos sobre a produción e as importacións netas de subvencións, renda mixta e excedente de explotación bruto (rendas).

Persoas⁹: comprende tódalas persoas, tanto asalariados como traballadores autónomos, que realizan unha actividade produtiva incluída dentro da fronteira da produción do sistema. Polo tanto, este concepto de emprego definido no SEC difire basicamente do utilizado nas estatísticas de forza de traballo en que inclúe o emprego dos non residentes que traballan en Galicia e exclúe o emprego dos residentes en Galicia que traballan fóra.

Asalariado: toda persoa que, mediante un acordo, traballa para outra unidade institucional residente e recibe unha remuneración.

Traballador autónomo (emprego non asalariado): son os propietarios ou copropietarios das empresas non constituídas en sociedade nas que traballan.

Posto de traballo: defínese como un contrato explícito ou implícito entre unha persoa e unha unidade institucional residente, para realizar un traballo a cambio dunha remuneración (inclúe a renda mixta dos traballadores autónomos) durante un período definido ou indefinido de tempo.

O concepto de posto de traballo difire do concepto de emprego, nos seguintes aspectos:

- a) Inclúe o segundo, terceiro,... posto de traballo que ocupa a mesma persoa.
- b) Exclúe ás persoas que non traballan temporalmente, pero que teñen "un vínculo formal co seu posto de traballo", por exemplo, "unha garantía de reincorporación ó traballo ou un acordo sobre a data de reincorporación". Este tipo de acordo entre un empregador e unha persoa en suspensión temporal de emprego ou en permiso de formación non se considera un posto de traballo no SEC.

Postos de traballo equivalentes a tempo completo: defínese como o total de horas traballadas dividido pola media anual das horas traballadas en postos de traballo a tempo completo no territorio económico.

Horas traballadas: representa a cifra global de horas efectivamente traballadas durante o período contable, no ámbito das actividades produtivas que se inclúen dentro da fronteira da

⁹ No capítulo 11 do SEC-2010 poden consultarse as definicións relacionadas co emprego: persoas, asalariado, emprego non asalariado, postos de traballo, postos de traballo equivalentes a tempo completo, etc.

producción. As horas efectivamente traballadas inclúen as horas extraordinarias, os períodos dedicados ao mantemento, reparación, preparación e limpeza, o tempo en situación de espera por motivos de falta de traballo e o correspondente a períodos breves de descanso no lugar de traballo. Exclúense de ditas horas as remuneradas pero non traballadas, por vacacións, enfermidade, os días festivos, as pausas para as comidas e os tempos de viaxe entre o fogar e o traballo.

3.2. Aspectos metodolóxicos

O SEC-2010 mantén o capítulo dedicado ás contas rexionais¹⁰, no que as describe como unha especificación rexional das contas nacionais, e nas que fala de tres métodos de rexionalización:

1. **Métodos ascendentes:** supón obter datos directamente das unidades na rexión e obter as estimacións rexionais por agregación. Ten a vantaxe de utilizar directamente as fontes pertinentes a escala rexional e por esta razón é o método que o SEC suxire como máis acertado para a estimación dos agregados dunha rexión.
2. **Métodos descendentes:** supón distribuír a cifra nacional entre as rexións sen tratar de individualizala por unidades residentes, usando unha clave de distribución que reflecta o máis exactamente posible a característica que debe estimarse. O agregado asígnase a unha rexión e non a unha unidade individual. Porén, precisa da noción de unidade residente para ter unha cobertura rexional correcta da clave de distribución que debe utilizarse. Este método ten a vantaxe de garantir a coherencia entre os datos numéricos das contas nacionais e das contas rexionais e a desvantaxe de que as estimacións non se obteñen a partir de datos directos.
3. **Métodos mixtos:** o método ascendente non se presenta polo xeral en estado puro polo que debe combinarse co método descendente.

No SEC-2010 indícase que as estimacións directas son preferibles ás indirectas, en particular indica que no caso de dispoñer de microdatos completos e fiables a nivel de establecementos (UAE locais) os valores rexionais poden estimarse de forma ascendente e serán coherentes cos nacionais.

Este é un principio que se ven aplicando nas estimacións das Contas Económicas de Galicia das distintas bases estimadas polo Instituto Galego de Estatística, de xeito que só se aplicará un método descendente cando sexa manifesta a imposibilidade de obter os datos directos das unidades rexionais involucradas.

¹⁰ Ver SEC-2010, capítulo 13

3.3. Cambio de base contable

3.3.1. Cambios metodolóxicos

No ano 2013 aprobouse, por regulamento europeo, o Sistema Europeo de Contas (SEC-2010), novo estándar metodolóxico de obrigado cumprimento para elaborar as contas económicas nos países da UE. A introdución do novo SEC implica que os países deben realizar un cambio de base contable, xa que estamos a falar dun cambio metodolóxico relevante.

Aínda que o obxectivo xenérico do SEC mantense, a nova metodoloxía avanza¹¹ en aspectos como a delimitación do papel das administracións públicas, define as principais características do SIFMI, afonda no tema dos seguros e recolle o papel relevante das contas satélites. Ademais, modifica o tratamento contable de diversos fluxos económicos¹². Os cambios máis relevantes neste punto son:

Tratamento do I+D como investimento

As actividades de I+D realizadas polas unidades institucionais, sexan por conta propia ou ben adquirida no mercado, considéranse formación bruta de capital fixo. Considérase que, estes gastos teñen un efecto no crecemento futuro, trátase como investimento en activos fixos e a súa depreciación debe considerarse consumo de capital fixo.

Isto implica un incremento da formación bruta de capital estimada na economía galega e unha diminución dos consumos intermedios.

Tratamento do gasto militar como investimento

A adquisición de sistemas de armamento considérase unha adquisición dun activo, e estes gastos deben considerarse como formación bruta de capital fixo. No SEC-95 só se consideraba investimento aquelas adquisicións de activo que tivesen equivalente uso civil (instalacións militares, etc.).

Avances na delimitación do sector público

Dada a especial relevancia dos datos sobre o sector público (especialmente débeda e déficit público), o novo SEC pon o foco na delimitación do sector público. O novo estándar ofrece novas directrices sobre os límites entre administracións públicas, empresas privadas e

¹¹ O novo SEC mantén a mesma estrutura nos 13 capítulos iniciais que o SEC-95 pero ten once novos capítulos nos que “se tratan aspectos do sistema que reflicten os cambios que se produciron na forma de medir as economías modernas”. Ver SEC-2010, 1.02

¹² Eurostat difundiu un manual en 2014 no que se analizan os cambios e as súas consecuencias nas contas nacionais dos Estados membros da UE. Ver:

sociedades privadas. Establece, ademais do criterio do 50% xa incluído no anterior SEC, regras para determinar se unha unidade institucional depende, para os efectos prácticos, do sector público¹³.

Seguindo estas directrices o IGE revisou as unidades públicas para clasificalas como unidades de mercado ou de non mercado o que, nalgún caso, modificou as estimacións das ramas de non mercado da economía galega. Ademais de revisar a perspectiva institucional tamén se realizaron cambios na perspectiva económica, é dicir, clasificáronse as unidades estritamente segundo a súa actividade principal. Así, as unidades de non mercado que realizan como actividade principal investigación e desenvolvemento (I+D) estarán clasificadas na rama correspondente (R72 das contas). Outro exemplo está en determinadas unidades que se clasificaron na rama da silvicultura (R02), na rama das actividades financeiras (R64) ou na rama de servizos de seguridade, investigación, etc. (R80_82).

Processing: bens enviados a outras economías para a súa transformación

No tratamento do comercio exterior o novo SEC respecta o criterio do cambio de propiedade dos bens. Os bens enviados a outras economías para ser ensamblados, procesados, ou reparados rexístrábanse no SEC-95 en termos brutos, é dicir, como exportación polo valor do ben cando se producía a súa saída e como unha importación polo valor do ben acrecentado co valor do servizo prestado no país de destino. Realmente, e dado que non hai un cambio de propiedade efectiva dos bens enviados, non debe considerarse unha exportación de bens, e só se computará un servizo importado unha vez que o produto volva entrar na economía.

No caso da economía galega este criterio xa se aplicaba. É especialmente relevante a entrada de buques para ser reparados nos estaleiros galegos, que en ocasións aparecían nos rexistros administrativos de aduanas como importacións. Na base 2008 decidimos computar unicamente o servizo de reparación como exportación.

Comercio triangular de mercadorías: compravenda ou *merchanding*

A compravenda defínese como a compra dun ben por parte dun residente a un non residente, e a revenda posterior do dito ben a outro non residente, sen que o ben entre na economía que realiza a compra inicial. O SEC-2010 indica que estas operacións deben rexistrarse nas contas económicas respectando o criterio do cambio de propiedade dos bens. A compra para revender considérase unha exportación negativa; a venda unha exportación, polo que o efecto na economía é un fluxo de exportación neto de bens de obxecto de revenda. Este cambio non ten

<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5936825/KS-GQ-14-002-EN.PDF/b247b032-6910-4db8-8f29-cb71d575752f>

¹³ O criterio do 50% establece que unha unidade ten produción de mercado só se a súa produción é vendida a prezos economicamente significativos, isto é, que cubra o 50% dos seus custos de produción.

efecto sobre o PIB, xa que no SEC-95 simplemente se rexistraba un servizo de comercio, polo valor neto.

Nas Contas Económicas Anuais este cambio metodolóxico non se aplica, ao igual que non se rexistran reexportacións, como se explicará no apartado de criterios de estimación específicos.

3.3.2. Cambios estatísticos

Os cambios estatísticos son os referidos ás fontes de información estatística utilizadas para as estimacións das macromagnitudes, ou ben os cambios nos procedementos de estimación. No cambio de base realizado polo IGE cómpre destacar os seguintes cambios estatísticos.

Sector primario

O *Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente* retomou a difusión das “*Cuentas Regionales de la Agricultura*” no período de referencia 2011. Esta estatística inclúe estimacións da conta de produción e explotación por comunidade autónoma da rama agraria. A Consellería de Medio Rural e do Mar non difunde información de síntese dende o período 2008, polo que se optou por utilizar a información do Ministerio na nova base contable das Contas económicas de Galicia, o que implicou unha revisión relevante nos agregados da rama de actividade.

Na estimación da rama da pesca e acuicultura tívose en conta a fonte estatística “Enquisa sobre a poboación ocupada nos sectores da pesca e da acuicultura mariña en Galicia. Ocupesca”. A utilización desta fonte levounos a revisar a remuneración dos asalariados e o emprego do sector.

Sector da construción

Neste sector realízase unha revisión na liña da realizada pola “*Contabilidad Nacional de España*” elaborada polo *Instituto Nacional de Estadística*, froito tanto dunha actualización de fontes estatísticas como dun novo procedemento de estimación.

Comercio, transporte, hostalaría e restauración

Os principais cambios nesta rama proveñen de melloras no procedemento de estimación dos agregados económicos. Hai unha mellora no tratamento das estatísticas de base que afectan especialmente ao comercio polo xunto, á que temos que engadir os contrastes dos resultados pola vía da demanda obtidos durante a elaboración do Marco Input-Output. No caso do transporte terrestre os cambios débense fundamentalmente a unha mellora na estimación da rama de actividade.

Actividades inmobiliarias

Nesta rama de actividade hai unha mellora na estimación das actividades de alugueiro de mercado. Esta mellora provén do contraste coas fontes de demanda, e en particular coa información do gasto dos non residentes neste servizo. Pola contra, a parte correspondente aos servizos de aluguer das vivendas ocupadas polos seus propietarios permanece case inalterada con respecto á base anterior.

Emprego

A “Enquisa de Poboación Activa” (EPA) realizou un cambio de base derivada da nova estimación da poboación do “*Censo de población y viviendas*” de 2011. As estimacións do emprego realizadas nas contas económicas de Galicia e, en especial as realizadas das horas efectivas, adaptáronse a estes cambios.

Gasto en consumo final

Unha das fontes máis utilizadas para a estimación do gasto en consumo final dos fogares é a “*Encuesta de Presupuestos Familiares*” do INE. Ao igual que a EPA, nesta enquisa realizáronse cambios nas estimacións iniciais derivadas da introdución dos resultados do novo censo. Estas modificacións tivéronse en conta na estimación do gasto en consumo final.

Comercio exterior

Mellorouse o procedemento de estimación do comercio exterior, en particular, das exportacións de bens industriais nas que se combinou información das enquisas sectoriais do INE con información das empresas multilocalizadas que obtén o IGE periodicamente. Este procedemento consistiu en cruzar os datos da produción por produtos (que anualmente ofrece a “*Encuesta Anual Industrial de Productos*”) cos destinos desta produción (que ofrece a “*Encuesta Industrial de Empresas*”) corrixida pola información que o IGE obtén directamente de determinadas empresas con problemas de multilocalización (empresas con sede fóra de Galicia pero establecementos na nosa comunidade).

Estimación das cotizacións sociais imputadas nas ramas de non mercado

Realizouse unha nova estimación das cotizacións sociais imputadas das ramas de non mercado. Parte dos asalariados das ramas de non mercado teñen unha compoñente de remuneración de asalariados imputada, que é a contrapartida das prestacións sociais directas que reciben das mutualidades ás que están adscritos (MUFACE, MUGEJU e ISFAS, fundamentalmente). Na nova base contable realizouse unha mellora na estimación destas prestacións debido á nova información recibida das mutualidades o que nos levou a modificar

as estimacións da remuneración dos asalariados de varias ramas de non mercado. Dado que nestas actividades o valor engadido e a produción se calculan polos custos, estas macromagnitudes tamén se viron afectadas por este cambio estatístico.

Impostos sobre a produción e as importacións

Os cambios estatísticos máis relevantes están na estimación da partida “Outros impostos sobre a produción”¹⁴. Neste caso optouse por unha estimación directa dos totais dos impostos a partir de fontes fiscais, e unha posterior asignación por rama de actividade en función de información do propio imposto ou de indicadores indirectos. Esta mellora no procedemento de estimación fixo que se revisasen por rama estes impostos que forman parte da estimación da conta de explotación das diferentes ramas de actividade e da economía.

3.3.3. A economía ilegal

Nas estimacións realizadas neste cambio de base contable recóllense aqueles fluxos económicos que proveñan de actividades ilegais. É unha obriga imposta pola Comisión Europea, pero non é un cambio introducido polo novo SEC-2010, posto que na anterior metodoloxía (SEC-95) as actividades ilegais xa estaban incluídas dentro das actividades que deben incluírse na estimación dos agregados económicos (no PIB como principal agregado, por exemplo). Porén, dada a dificultade para a súa medición, Eurostat organizou unha serie de grupos de traballo cuxa labor culminou cunha serie de guías e orientacións para a estimación destas actividades, co obxectivo de garantir a total consistencia e comparabilidade entre países. Tamén estableceu un prazo para que os países incluísen estas actividades na súa contabilidade, prazo que expirou en setembro de 2014, data dende a que os países da UE introducen nas súas contas anuais estimacións da economía ilegal.

Existe certa controversia sobre a recollida das ditas actividades, porén o Sistema de Contas Nacionais (SCN) indica que as accións ilegais (prostitución, produción e tráfico de drogas ou contrabando) que teñen as características de transaccións deben ser tratadas da mesma forma que as accións legais sempre que exista acordo mutuo entre as partes que participan nas transaccións¹⁵. Polo tanto, se a transacción se realiza de forma voluntaria, aínda que sexa ilegal, debe ser incluída nas estimacións do Sistema. Se non rexistramos estas actividades o sistema de contas estaría distorsionado porque existen transaccións económicas que non se inclúen nelas. Por exemplo: de non recollese o gasto dos fogares en drogas estaríamos sobreestimando o aforro e infraestimando o gasto en consumo final.

Debe terse en conta que determinadas actividades non teñen as mesmas características en todos os países, e actividades que son ilegais en España poden non selo noutros países da

¹⁴ Ver SEC-2010, 4.22 e seguintes

¹⁵ Ver Nacións Unidas: *Sistema de Cuentas Nacionales 2008*, apartado 3.96

UE. Se estes países recollen este tipo de actividades estaríamos dificultando a comparabilidade das cifras macroeconómicas, pese a que na realidade esas actividades desenvólvense nos países e só cambia a súa consideración legal.

Pese ás dificultades que poidan existir para incluír ditas actividades, a Comisión Europea obriga a cuantificalas para reducir así o erro nas estimacións doutras variables, en particular dos saldos contables.

As dificultades para medir a economía ilegal son obvias: non existen fontes de información regulares cuns estándares de calidade similares a aquelas que miden aspectos legais da economía. O IGE segue as metodoloxías e procedementos establecidos por Eurostat ao respecto, e as ditas estimacións están integradas nos agregados macroeconómicos correspondentes.

3.4. Criterios de estimación específicos

Pesca extractiva

O criterio empregado para identificar as unidades residentes no territorio económico galego que integran a rama produtiva pesqueira nas Contas Económicas Anuais, é o criterio de porto base. É dicir, enténdese como actividade produtiva galega aquela realizada polos buques con porto base en Galicia. Isto implica considerar a unidade “buque” como unidade de actividade económica local (establecemento). Este criterio leva implícito unha forma de dirixirnos ao sector para obter información, xa que a unidade buque constitúe a chave na obtención da información necesaria para a elaboración das contas económicas de Galicia.

Debe realizarse outra precisión na delimitación das unidades que integran a rama de actividade pesqueira de Galicia. As actividades dos barcos-factoría que se dedican exclusivamente á elaboración e conservación do peixe non se deben incluír nesta rama senón na rama de transformación, porén, as actividades dos barcos-factoría que practican simultaneamente a pesca e a elaboración e conservación do peixe sí deben incluírse na rama da pesca extractiva. Estas precisións veñen recollidas na CNAE-2009.

Comercio exterior

O principal criterio na estimación do comercio exterior no sistema de contas económicas de Galicia é que en ningún caso se rexistran exportacións de produtos importados. Dito doutro modo, toda exportación galega ten orixe en produción interior.

Ademais aqueles bens que entran a través do resto de España pero teñen orixe noutros países non se rexistrarán como importacións do resto de España, senón como importacións doutros países.

Este criterio difire, nalgúns casos, do que indica o SEC-2010 ou mesmo a balanza de pagamentos. A continuación, e co obxectivo de clarificar o tratamento do comercio exterior, explicamos catro tipos de intercambios comerciais e como recollen tanto o sistema de contas económicas como a balanza de pagamentos estas operacións:

- **Bens en tránsito:** o SEC indica que nas importacións e exportacións non figuran os bens en tránsito nun país¹⁶, aínda que poidan cruzar a fronteira nacional. Neste caso non hai cambio de propiedade, e a transacción non está incluída nas cifras da Axencia Tributaria, polo que non cabe ningún axuste.
- **Equipos e outros bens enviados ao estranxeiro para a súa transformación, mantemento, reparación ou revisión**¹⁷. Non debe rexistrarse unha exportación polo valor do ben enviado, senón soamente unha importación do servizo. O caso máis habitual en Galicia serían as entradas de buques para ser reparados, cuxa entrada non debe rexistrarse como importación senón como exportación de servizos de reparación.
- **O rexistro da compravenda:** a compravenda prodúcese naquelas transaccións de bens nas que a posesión física dos bens por parte do propietario non é necesaria para que o proceso teña lugar. Se unha unidade residente na economía galega adquire a un non residente un ben (importación) que inmediatamente revende sen transformar e sen que entre en Galicia a un non residente (exportación) o manual da balanza de pagamentos di que debe rexistrarse unha exportación negativa pola adquisición e unha exportación positiva pola venda. No caso do comercio co resto de España as fontes de información non permiten realizar axustes deste tipo de forma homoxénea en todos os produtos que forman o noso marco. No caso do comercio co resto de países as estatísticas da Axencia Tributaria non permiten distinguir este tipo de fluxos. Por estes motivos nas contas económicas non se rexistra ningunha exportación de produto previamente importado.
- **As reexportacións:** os bens reexportados son bens estranxeiros (importados previamente) que son exportados sen transformacións relevantes con respecto ao estado no que foron importados inicialmente. Estes bens inclúense nas balanzas de pagamentos dun país porque son adquiridos por un residente e revendidos pasando a través do territorio. No sistema de contas económicas de Galicia, dadas as estimacións da produción interior, coñecemos aquela produción que se exporta, e as exportacións á Unión Europea e ao resto do mundo do produto importado. Porén, poden existir exportacións ao resto de España do produto importado previamente dende unha aduana galega. Estes fluxos non se poden determinar dunha maneira homoxénea para todos os produtos, o que desvirtuaría o nivel do agregado difundido nas contas e a súa interpretación económica.

¹⁶ SEC-2010, 3.166 a)

¹⁷ SEC-2010, 3.166 d)

Cadro 1: Esquema comercio exterior

	Bens en tránsito	Bens enviados ao estranxeiro para ser reparados ou transformados	Compravenda de bens (comercio triangular ou merchanting)	Reexportacións
¿Existe cambio de propiedade dos bens e polo tanto debe rexistrarse como comercio exterior?	NON	NON	SI	SI
¿Como se recollería nunha balanza de pagamentos?	Non se recolle	Non se recolle como exportación a saída do ben para ser reparado e só a importación do servizo de reparación	Rexístrase unha exportación negativa pola importación e positiva pola exportación	Recóllese (e propónse facer unha distinción das exportacións "normais")
¿Rexístrase nos ficheiros de comercio exterior que proporciona a AEAT?	Non. Non é necesario	Non, dende a vixencia da Sexta edición do manual da balanza de pagamentos	Non se detectan exportacións negativas nestes ficheiros	Non se coñece se é unha reexportación ou non
¿Hai cambios no tratamento no novo SEC?	Non	Si	Si	Non
¿Recóllese estes fluxos nas contas económicas?	Non	Só as exportacións (ou importacións) dos servizos de reparacións	Non	Non

Transporte

O manual "Métodos de Contabilidad Regional" de Eurostat, monográfico sobre o cálculo do valor engadido bruto e a formación bruta de capital fixo por rama de actividade trata polo miúdo os métodos de estimación axeitados no caso das ramas de actividade correspondentes (entre outras) á sección H Transporte e almacenamento da CNAE-2009.

No caso do transporte aéreo e ferroviario recomenda usar un métodoseudodescendente, xa que asume a dificultade para ter datos cos que afrontar un enfoque ascendente. Estas dificultades proveñen principalmente de que, na maioría dos casos, se trata de grandes empresas multirrexionais.

No Sistema de contas económicas de Galicia considerouse que a información de base sobre o transporte ferroviario sí era de calidade suficiente para afrontar una estimación ascendente.

Porén, no caso do transporte aéreo, en ausencia de información de calidade para unha estimación ascendente, optouse pola fórmula proposta no manual. Deste modo empregouse un enfoque pseudodescendente baseado na renda, calculando por separado remuneración de asalariados e excedente de explotación bruto. No caso da remuneración de asalariados asígnase á rexión que emprega a estes. O excedente asígnase á rexión usando indicadores relativos á actividade aérea na comunidade autónoma galega: movemento de pasaxeiros e de mercadorías. Para estimar os impostos e as subvencións recórrase a métodos descendentes, usando como chave de distribución os indicadores usados para estimar o excedente.

Ramas de actividade nas que se realiza unha estimación descendente

Nas estimacións das contas económicas de Galicia das distintas bases estimadas polo IGE só se aplica un método descendente cando é manifesta a imposibilidade de obter os datos directos das unidades rexionais involucradas. O método descendente consiste en rexionalizar o dato ofrecido pola “*Contabilidad Nacional de España*”, que elabora o INE, utilizando unha variable ou un conxunto de variables que describan a actividade que pretendemos estimar. As ramas nas que se realiza unha estimación descendente son: “Construción”, “Actividades financeiras e de seguros” e “Actividades asociativas”.

4. Fontes de información

As contas económicas son unha estatística de síntese que utiliza toda a información dispoñible no sistema estatístico, tanto a procedente de enquisas dirixidas a empresas ou a fogares, rexistros administrativos, información puntual de empresas ou da Administración Pública, etc.

Detállanse a continuación as principais fontes de información da estimación das contas económicas anuais. Cómpre ter en conta que tódalas fontes estatísticas deben ser sometidas previamente a un *sistema intermediario* que permita adaptar os seus resultados ás características dos conceptos en termos SEC-2010 e posteriormente son sometidos a un proceso de axuste e confrontación das diversas fontes estatísticas, polo que os resultados obtidos nesta estatística de síntese non serán os obtidos directamente dunha fonte de información determinada.

4.1. Sector primario.

A principal fonte de información da rama 01 da Clasificación Nacional de Actividades Económicas, correspondente á agricultura e gandería son as “Cuentas Regionales de la Agricultura”, que ofrece dende 2011 o *Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente*. Na actualidade esta é a única información de síntese elaborada por un organismo público¹⁸.

¹⁸ A Consellería do Medio Rural e do Mar dispón de series desta operación ata o ano 2008.

Outras fontes de información son o “Anuario de estadística agraria” da Consellería do Medio Rural e do Mar.

Con respecto á rama da pesca a principal fonte de información é a subministrada pola Consellería do Mar, que ofrece datos de producións por tipo de especie. O Servizo de Análise e de Rexistros desta consellería publicou en 2012 a primeira edición da “Enquisa sobre a poboación ocupada nos sectores da pesca e da acuicultura mariña en Galicia. Ocupesca”, con datos referentes ao ano 2011 en ocupación e ao ano 2010 en variables económicas. Esta operación, que conta coa colaboración do IGE, ofrece datos de emprego pero tamén información económica das unidades do sector, información de gran utilidade para a elaboración das contas económicas¹⁹.

A información subministrada pola Consellería complementase cos “Indicadores Económicos de Pesca Marítima”, publicación da *Subdirección General de Estadística do Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente*. Este organismo ofrece datos sobre acuicultura mariña na súa enquisa *Encuesta de Establecimientos de Acuicultura*.

Na rama da silvicultura utilízanse datos proporcionados por axentes do sector, concretamente os informes de resultados que anualmente elabora Confemadera Hábitat Galicia (Confederación de empresas de la madera de Galicia). Esta información complementase cos datos contables que as empresas do sector depositan no rexistro mercantil.

4.2. Sector enerxético

Nas ramas de actividade da enerxía, emprégase información da “*Encuesta Industrial de Empresas*” do INE e as estatísticas realizadas polo *Ministerio de Industria, Energía y Turismo*: “*Estadística de la Industria de la Energía Eléctrica*” e a “*Estadística Minera de España*”, estatísticas estas últimas, de carácter censal nas que se recolle información das unidades produtoras de enerxía eléctrica e do sector mineiro.

4.3. Sector industrial

No sector industrial a principal fonte de información é a “Encuesta Industrial de Empresas” do INE. Esta estatística vai dirixida a unhas 2.470 empresas industriais galegas e proporciona gran cantidade de información, sendo fundamental para a valoración económica deste sector. Porén, presenta importantes problemas á hora de rexionalizar os resultados das empresas multilocalizadas, é dicir, aquelas que teñen a súa sede social fóra de Galicia e establecementos en Galicia e á inversa, a súa sede en Galicia e establecementos noutras comunidades autónomas. Así mesmo, presenta resultados pouco coherentes con outras fontes de información no caso das empresas que presentan establecementos con distintas actividades.

¹⁹ Ver http://www.pescadegalicia.com/Publicaciones/pdfs/Ocupesca_2011.pdf

Outra fonte chave para a estimación do sector industrial é a “Encuesta Industrial de Productos”, complementaria da anterior, pero cunha mellor delimitación da actividade industrial por establecementos.

Unha das principais finalidades das estatísticas de síntese é precisamente buscar a coherencia entre os resultados obtidos por diferentes fontes de información mediante a confrontación dos mesmos.

Para salvar os inconvenientes da “Encuesta Industrial de Empresas”, elabórase desde o Instituto Galego de Estatística unha enquisa bienal dirixida ás empresas industriais multilocalizadas. Obtense así información económica básica destas empresas na súa actividade na Comunidade Autónoma de Galicia, sendo de especial importancia no caso dalgunhas empresas cun peso moi relevante na súa rama e que ademais poden presentar unha estrutura produtiva moi distinta á que presentan no conxunto de España.

A estimación da rama de actividade de refino de petróleo, a partires do ano 2005, recolle o acordo acadado entre o INE e as nove CCAA nas que se realiza esta actividade económica. Unha vez acordada a metodoloxía a aplicar para a estimación das contas de produción e explotación por CCAA, os resultados obtéñense da conciliación da información procedente da “Encuesta Industrial de Empresas”, “Encuesta Industrial de Productos”, “Encuesta de Consumos Intermedios e Inversión” do INE, así como información directa das empresas que teñen como actividade principal o refino de petróleo.

4.4. Construción

As principais fontes de información da actividade construtora en Galicia son proporcionadas polas estatísticas do *Ministerio de Fomento*. Como a enquisa: “Estructura de la industria de la construcción” cuxo obxectivo é o coñecemento das principais macromagnitudes do sector da construción. Ofrece datos por comunidades autónomas desde o ano 2001.

O IGE elabora a actividade estatística “Seguimento e análise da construción”²⁰ que sintetiza a información conxuntural que existe sobre o sector no sistema estatístico de Galicia. Esta información é de gran utilidade e inclúe datos que proveñen do Ministerio de Fomento, Instituto Nacional de Estatística e do propio IGE. A información combina indicadores de oferta (visados de obra nova, licencias de obra, etc.) con indicadores de demanda (vivendas transmitidas, número e importe de hipotecas, etc.). Recóllese nesta actividade estatística información de obra pública, prezos da vivenda e outros indicadores como as vendas de cemento.

²⁰ Ver <http://www.ige.eu/estatico/html/gl/economicas/construcion/Construcion.pdf>

4.5. Sector servicios de mercado

Este sector presenta diversas fontes de información, debido á heteroxeneidade das actividades que se inclúen no mesmo. A principal fonte de información é a “*Estadística Anual de Servicios*” do INE, enquisa anual de carácter estrutural dirixida ás empresas dedicadas ao comercio, turismo, transporte, tecnoloxías da información, actividades inmobiliarias e alugueres, servizos prestados ás empresas e servizos persoais²¹. Xunto con esta estatística, é de especial relevancia a “*Estadística de productos en el sector servicios*”, co mesmo ámbito de estudo que a anterior pero que permite coñecer as características específicas de cada unha das actividades que compoñen o sector servizos.

Nas ramas financeiras a principal fonte de información é a proporcionada polo Banco de España, *Ministerio de Economía y Competitividad* e diversas asociacións da banca e empresas de seguro. As publicacións da *Investigación cooperativa entre Entidades Aseguradoras y Fondos de Pensiones (ICEA)* son a base para as estimacións do sector seguros.

Outras fontes de información son as memorias elaboradas polas grandes empresas de telecomunicacións e transporte, ou polos grupos empresariais comerciais que existen en Galicia.

A estimación dos alugueiros imputados realízase confrontando información da “Encuesta de Presupuestos Familiares (EPF)” e “Censo de Población y Viviendas 2011” do INE, e a “Estatística de Edificación e Vivenda”.

A estimación do servizo de persoal doméstico remunerado obtense principalmente da “Enquisa de Condicións de Vida das Familias” do IGE, da “Encuesta de Presupuestos Familiares” do INE así como da “Memoria de la Tesorería de la Seguridad Social” e o “Anuario de Estadísticas Laborales y de Asuntos Sociales” do *Ministerio de Empleo y Seguridad Social*.

4.6. Sector servicios de non mercado

Os servizos de non mercado prestados polas administracións públicas estímense a partir da información obtida das liquidacións orzamentarias. Na súa estimación nas contas económicas distinguimos tres niveis:

- **Autonómica:** para a súa estimación utilízanse as liquidacións orzamentarias da Xunta de Galicia, Organismos Autónomos, Axencias, Entes, Sociedades Públicas, e outras entidades do sector público autonómico. Esta información está accesible na súa meirande parte en formato electrónico, porén nalgúns casos é preciso consultar cada unha das contas anuais destas unidades, especialmente naqueles casos nos que hai que delimitar a súa pertenza ao sector público autonómico. Dentro do nivel autonómico temos que destacar a información procedente das tres universidades

²¹ As actividades comerciais son cubertas por esta enquisa baixo a denominación de “Encuesta Anual de Comercio” dada a especial relevancia da actividade de comercio dentro do sector.

públicas galegas, fundamentais para a estimación dunha boa parte da rama de actividade da educación e da de I+D de non mercado.

- **Local:** o “*Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas*” difunde os datos orzamentarios das entidades locais cun gran nivel de detalle. O IGE complementou esta información coa enviada, previa solicitude, polo Consello de Contas de Galicia. Esta información permite delimitar e asignar por rama de actividade a actuación da administración local na economía galega.
- **Estatal:** a principal dificultade para estimar os servizos de non mercado prestados polas administracións públicas é estimar a parte da actuación da administración do Estado en Galicia. Para este fin utilizamos a información das Memorias da Delegación do Goberno en Galicia, así como a información da distribución xeográfica do gasto da *Administración General del Estado* que o IGE solicitou á *Intervención General de la Administración del Estado (IGAE)*.

4.7. Información xeral de empresas

Unha das fontes de información amplamente utilizada é a información económico-financeira depositada polas sociedades no Rexistro Mercantil e que permite manexar datos de actividade, financiamento, investimento, rendibilidade, emprego e produtividade de máis de corenta mil sociedades con sede en Galicia e referente a tódalas ramas de actividade agás o sector primario e servizos de non mercado. Ademais desta información cuantitativa é especialmente relevante en determinados casos, a información cualitativa contida nas memorias e nos informes de xestión que as empresas fan públicas xunto coas súas contas de perdas e ganancias e os seus balances.

O “Directorio de empresas e unidades locais” do IGE proporciona información da actividade, localización, personalidade xurídica e estrato de asalariados de máis de 200 mil empresas de tódalas ramas de actividade agás do sector primario e servizos de non mercado.

4.8. Emprego

As principais fontes de información manexadas para a estimación das variables de emprego son: “Enquisa estrutural a fogares” do IGE, a “Encuesta de Población Activa (EPA)” e a “Encuesta de Coste Laboral”, ámbalas dúas elaboradas polo INE, “Afiliações á Seguridade Social” así como a información de persoal que proporcionan as estatísticas dirixidas a empresas xa mencionadas nos apartados anteriores, en especial a “Encuesta Industrial de Empresas” e a “Encuesta Anual de Servicios” do INE. O “Registro Central de Personal” do *Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas* proporciona datos do emprego nas Administracións Públicas, datos que foron contrastados cos proporcionados pola Consellería

de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza con respecto ao persoal da Xunta de Galicia.

Para a estimación dos datos de emprego manexáronse tódalas estatísticas pertinentes en cada rama de actividade e realizáronse os axustes necesarios a través dun *sistema intermediario* que permite traducir as variables de cada fonte estatística ás variables de emprego en termos SEC, ao non adaptarse totalmente ás necesidades estatísticas das contas económicas ningunha das fontes mencionadas.

Posteriormente decidiuse a estimación máis coherente e finalmente, contrastáronse estas estimacións coas das variables económicas, analizando diversos ratios de produtividade, ganancia, etc.

As variables que se publican tódolos anos son a persoas, os postos de traballo, os postos de traballo equivalentes a tempo completo e as horas efectivas traballadas, distinguindo para todas as variables asalariados e non asalariados.

4.9. Impostos

Para a estimación dos impostos sobre a produción e as importacións utilízase información procedente dos *“Informes sobre la financiación definitiva de las Comunidades Autónomas a través del sistema de financiación”* difundidos polo *Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas*. Estes informes cobren unha boa parte dos impostos sobre os produtos, porén nin recolle todos nin ofrece información sobre aos *“Outros impostos sobre a produción e as importacións”*. É preciso utilizar información procedente fundamentalmente das liquidacións orzamentarias das entidades locais, datos de recadación de impostos propios de carácter autonómico, información da IGAE, etc.

Neste apartado son de gran utilidade as estatísticas tributarias que elabora a *“Agencia Tributaria”*, e en particular, os informes de recadación tributaria anuais.

4.10. Demanda

A *“Encuesta de Presupuestos Familiares (EPF)”* proporciona información acerca do gasto en consumo final e autoconsumo, e constitúe a fonte de referencia para estimar o gasto en consumo final. Porén, para determinados produtos, utilízase información complementaria. Unha destas fontes é a *“Base de datos de consumo en hogares”* que difunde o *Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente* e que proporciona información con gran nivel de detalle sobre o consumo alimentario por comunidade autónoma.

Outras fontes complementarias para a estimación do gasto en consumo final son as estatísticas do mercado de tabacos²², a información sobre matriculación de vehículos²³, sobre o transporte de pasaxeiros polos aeroportos galegos²⁴, a enerxía eléctrica consumida²⁵ ou a propia información estimada pola vía da oferta para determinadas ramas de actividade da economía galega.

Para a estimación da formación bruta de capital fixo utilízase a información sectorial. É dicir, da información que se utiliza por rama de actividade para estimar as contas de produción e explotación pódese extraer información do investimento. Naquelas ramas de actividade nas que se usa un criterio descendente utilizamos a información das “*Matrices de formación bruta de capital fijo*” elaboradas polo INE.

No que respecta á demanda externa son de gran importancia as estatísticas da *Agencia Tributaria* no que fai referencia aos datos de comercio exterior. Para a estimación do comercio co resto de España de novo se recorre á información sectorial, para coñecer por produtos, ou grupos de produtos, o volume de vendas e compras co resto do Estado español.

Para a estimación do gasto en consumo final de residentes fóra de Galicia e gasto de non residentes en Galicia, utilízase a información da Axencia do Turismo de Galicia, xunto coa información de ocupación das enquisas do INE (“*Encuesta de ocupación hotelera*”, “*Encuesta de ocupación en acampamentos turísticos*”, “*Encuesta de ocupación en alojamientos de turismo rural*” e “*Encuesta de ocupación en apartamentos turísticos*”), xunto coa proporcionada polas fontes elaboradas polo Instituto de Estudios Turísticos (IET).

5. Presentación de resultados

A información que se proporciona anualmente é a seguinte:

- Estimación do Cadro Macroeconómico, que proporciona o Produto Interior Bruto (PIB) a prezos correntes e polas tres vías. Serie 1995-2014.
- Conta de bens e servizos da economía galega. Serie 1995-2014.
- Conta de produción e explotación da economía galega. Serie 1995-2014.
- Emprego dos grandes sectores de actividade. Serie 1995-2014.
- Contas de produción e explotación e as estimacións do emprego a 73 ramas de actividade. Serie 2000-2014.

²² Difundidas polo “*Comisionado para el mercado de tabacos*”, organismo autónomo adscrito á Subsecretaría do *Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas*

²³ Difundidas pola *Dirección General de Tráfico*

²⁴ Estatísticas sobre tráfico aéreo, que difunde o *Ministerio de Fomento*

²⁵ “*Estadísticas Eléctricas Anuales*” publicadas polo *Ministerio de Industria, Energía y Turismo*